BÀI PHÁT BIỂU TẠI TỌA ĐÀM
"65 NĂM THẢM HỌA DA CAM VIỆT NAM"
Vương Thị Quyên, nạn nhân chất độc da cam/dioxin Việt Nam

Hà Nội, ngày 21 tháng 10 năm 2026

Kính thưa các quý vị đại biểu, các vị khách quý trong nước và quốc tế,
Kính thưa các chuyên gia, các nhà khoa học, các nhà hoạt động xã hội, cùng toàn thể các bạn thanh niên thân mến!

Tôi tên là Vương Thị Quyên, người con đến từ mảnh đất Quảng Trị, là nạn nhân chất độc da cam/dioxin thế hệ thứ hai. Hiện tôi công tác tại Trung tâm Bảo trợ xã hội thuộc Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin Việt Nam.

Hôm nay, tôi đứng trước quý vị không chỉ với tư cách đại diện cho hàng triệu nạn nhân chất độc da cam/dioxin tại Việt Nam, mà còn là nhân chứng sống của nỗi đau xuyên thế hệ – một cuộc chiến không tiếng súng, không khói bom, nhưng âm ỉ và nghiệt ngã suốt 65 năm qua.

Kính thưa quý vị,

Chiến tranh đã lùi xa, những hố bom đã liền da, những cánh rừng xơ xác năm xưa nay đã xanh màu sự sống. Nhưng có một cuộc chiến vẫn đang âm thầm, dai dẳng diễn ra từng ngày, từng giờ trong chính cơ thể chúng tôi và trong từng gia đình nạn nhân như gia đình tôi.

Tôi sinh ra sau chiến tranh, năm 1989, mang trong mình dòng máu của người cha cựu chiến binh từng chiến đấu tại chiến trường Đông Nam Bộ. Lên 9 tuổi, những biến dạng cơ thể, căn bệnh u gù và cong vẹo cột sống bẩm sinh bắt đầu hành hạ tôi. Từ một đứa trẻ bình thường, tôi bị giam cầm trong chính cơ thể đau đớn của mình với kết luận nghiệt ngã: di chứng chất độc da cam từ người cha kính yêu.

Nhưng nỗi đau da cam không có hình hài cố định và không dừng lại ở riêng tôi. Trên đất nước Việt Nam này, chất độc ấy đã lan sang thế hệ thứ hai, thứ ba, thứ tư. Có những gia đình 3-4 thế hệ cùng sống trong sự tàn tạ của thể xác, nỗi đau nối dài từ đời này sang đời khác. Những đứa trẻ vô tội sinh ra đã bị tước đi trí tuệ, tước đi hình hài vẹn toàn, kéo theo sự nghèo khó và những định kiến xã hội. Đó là nỗi ám ảnh khôn nguôi, là nỗi đau vắt kiệt nước mắt của những người làm cha, làm mẹ: *Liệu con cái mình sinh ra có được lành lặn?*

Nhưng thưa quý vị và các bạn,

Hôm nay, tôi đứng đây không phải để kể một câu chuyện buồn. Tôi đứng đây để nói về nghị lực sống kiên cường.
Tôi đã từng hỏi: *"Tại sao lại là mình?"*. Nhưng rồi tôi chọn cách đứng dậy. Tôi may mắn hơn những nạn nhân chất độc da cam khác, tôi có cơ hội học tập, bước ra thế giới, mang theo câu chuyện của mình và tiếng nói của những người không thể nói đến với bạn bè quốc tế. Để chứng minh rằng: Cơ thể chúng tôi có thể chịu tổn thương bởi chất độc da cam, nhưng khát vọng sống và khao khát công lý thì không bao giờ bị khuất phục!

Tôi hiểu rằng, sự im lặng và lãng quên mới là thứ độc hại hơn cả dioxin. Đã có lúc tôi lo sợ thế giới sẽ quên chúng tôi. Nhưng khi nhìn thấy những người bạn Pháp vượt nửa vòng trái đất đưa vụ kiện ra ánh sáng, những người bạn Bỉ bền bỉ gây quỹ, và đặc biệt là ánh mắt tràn đầy trách nhiệm của thế hệ trẻ hôm nay, tôi biết mình không cô đơn.

Kính thưa các bạn thanh niên và bạn bè quốc tế yêu chuộng hòa bình!

Chúng ta sinh ra khi tiếng súng đã tắt, nhưng lại mang trên vai cả di sản của hòa bình lẫn gánh nặng của quá khứ. Hôm nay, tôi muốn gửi đến các bạn một thông điệp: Hòa bình chưa bao giờ là điều hiển nhiên. Đó là di sản được đánh đổi bằng xương máu của cha anh, và là ngọn lửa chỉ có thể vững bền bằng hành động của thế hệ trẻ hôm nay.

Thảm họa da cam ở Việt Nam là bài học xương máu của toàn nhân loại về giới hạn của chiến tranh. Nỗi đau xuyên thế hệ không thể tự biến mất theo thời gian, mà đòi hỏi một sự đồng hành xuyên thế hệ, cần được xoa dịu bằng chính đôi bàn tay và khối óc của các bạn.

Vì vậy, chúng tôi thiết tha kêu gọi thế hệ trẻ: Hãy dùng sức trẻ, sự sáng tạo, công nghệ, đối ngoại nhân dân và trái tim nhân ái để cùng Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin Việt Nam (VAVA) viết tiếp hành trình bảo vệ công lý, tẩy độc môi trường, hỗ trợ y tế và tạo sinh kế cho nạn nhân. Chúng tôi cần tiếng nói thức tỉnh trách nhiệm lịch sử của các cựu chiến binh quốc tế; cần các nhà hoạt động xã hội tiếp tục là nhịp cầu nối của lương tri. Công lý cho nạn nhân da cam Việt Nam chính là lời khẳng định cho phẩm giá của nhân loại – rằng không một cuộc chiến tranh nào có quyền tước đi tương lai của các thế hệ mai sau!

Tôi tin rằng, những chiếc cầu nối lòng nhân ái từ căn phòng này sẽ ngày càng vững chắc, để ngày công lý được thực thi trọn vẹn sẽ không còn xa. Thay mặt cho hàng triệu nạn nhân chất độc da cam Việt Nam, tôi xin gửi lời tri ân sâu sắc nhất đến quý vị và các bạn.

Xin trân trọng cảm ơn!